

Pionieren met participatie. POWER to all!

Prof. dr. Tineke A. Abma

Research Programme >

Quality of Care

Department of Medical Humanities

Opbouw

Trends en ontwikkelingen

Cliëntenparticipatie

Twee voorbeelden

- > moreel beraad

- > afdelingen

Uitdagingen

Conclusies

Trends en ontwikkelingen

Horizontalisering van verhoudingen

Informatisering en kennis op Internet

Discussie professionele autonomie en expertkennis

Consumentisme (CQ index, rankings etc)

Rekenschap en "accountability"

Cliëntenparticipatie in vogelvlucht

Cliëntenbeweging in de psychiatrie ('60-'70)

Inspraak wettelijk geregeld via Wmcz ('90)

Nieuwe vormen van zeggenschap (2000)

- > ervaringswerkers in de zorg (oa Veldnormen)
- > peer support (HEE beweging)

...

Cliëntenparticipatie, conceptueel

Uitgaan van ervaringen van cliënten

> ervaringskennis, - deskundigheid

Gelijkwaardige samenwerking

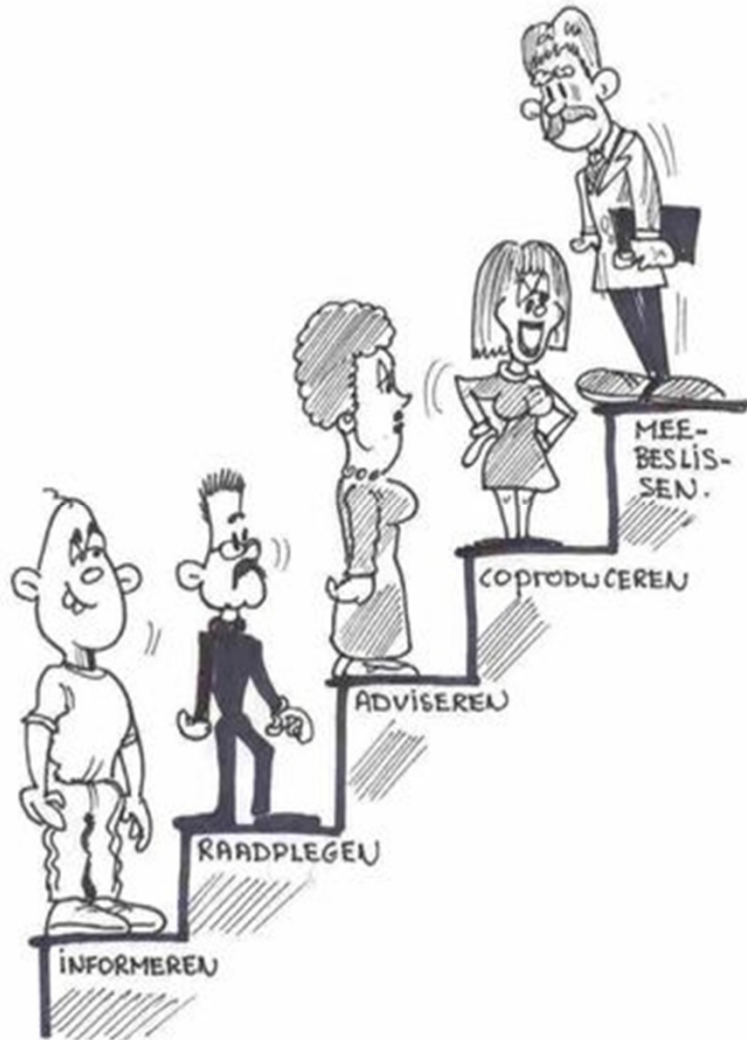
> van begin tot eind

> eigenaarschap

Controle delen

Participatieladder

Dialog model, FIRST model

Dialog model

- > noodzaak van “enclave deliberation”
- > relationele empowerment en partnerschap
- > subtiele vormen van uitsluiting

FIRST model

- > facilitatie, identificatie, rol, support en training
- > van cliënten en professionals

Cliënt in moreel beraad

Weerstand bij start, wij-zij

"Het hele team reageerde met angst."

Eisen aan profiel

Geleidelijk neemt wantrouwen af

"Alleen door met cliënten te praten, kun je ontdekken wat ze hebben in te brengen."

Ervaringsdeskundige op afdeling

- Inzet in dwangreductie project
- > afdelingen
  - > werkgroepen
  - > scholing zorgverleners

Positieve grondhouding

"Laat die ervaringsdeskundige maar komen. Wij willen wel!"

Contact en bondgenoot

"Er zijn is al belangrijk."

"Cliënten vinden het prettig dat er iemand is om hun belangen te behartigen."

"Ze hoort toch een beetje bij het 'kamp' van de cliënten, cliënten lijken daardoor soms makkelijker contact te maken."

Brugfunctie

"Ik kijk kritisch naar wat de hulpverlener doet maar ook kritisch naar de cliënt ...

Ik probeer daar een balans in te vinden zodat ze elkaar halverwege de brug ontmoeten."

"Bovendien kan de ervaringsdeskundige bepaalde gedachten en gevoelens vertalen, zodat we meer inzicht hebben gekregen in de belevingswereld van cliënten."

Kwaliteit

"Er zijn zoveel dingen waar wij blind voor zijn geworden ..."

"Een chill-room ..."

Dat stond bij ons al zolang op het programma. Al zo vaak hebben we geprobeerd dit te bespreken, maar omdat wij elke keer te bepalend waren lukte dit ons niet.

En zij vraagt: 'hoe willen jullie dit doen'? 'Welke kleur willen jullie?'

En nu is die chill-room er dus wel!"

Comfortroom

"Aan deze comfortroom is aandacht besteed. Alles is in harmonie. In deze ruimte weet je dat mensen om je geven, dat je er mag zijn."

"Het is mooi dat de chill-room er is maar vooral het proces is mooi!"

Empowerment

"Mijn hart wordt er helemaal warm van. Ik heb liefde voor mijn lotgenoten en ik wil dat bedje wel spreiden."

"Ik was heel lang uit het arbeidsproces... Deze baan heeft bijgedragen aan mijn eigen herstel. Een paar jaar geleden was het ondenkbaar dat ik zou werken op een gesloten opnameafdeling."

Uitdagingen

Aanvankelijk twijfels en onduidelijkheden

> rol, profiel ...

Wantrouwen, angst en handelingsverlegenheid

Bondgenoot en/of bruggenbouwer?

Pseudoparticipatie

Conclusies

Ervaringsdesk meerwaarde > vier succes!

Zoekproces: belang dialoog en reflectie

Noodzaak van platform voor onderling leren

Facilitatie en steun tbv alle partijen

Enthousiaste kartrekker met gezag